

פרשת ואתחנן – שיעור ציונות ושיעור תפילה

בתחילת הפרשה מופיעה תפילתו של משה רבנו להיכנס לארץ ישראל: "וְאֶתְחַנֵּן אֵלָּהּ פֶּעַת הַהוּא לְאֹמְרֵי... אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן" (ג כג-כה). במדרש "דברים רבה" (יא י) דרשו רבותינו שמשה התפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות. המספר 515 שווה בגימטרייה למילה "וְאֶתְחַנֵּן", וגם למילה "תְּפִלָּה".

מתפילת משה אנו לומדים כמה שיעורים חשובים:

שיעור ראשון: כמה חשוב לגור בארץ ישראל!

משה התפלל 515 תפילות רק כדי לזכות להיכנס לארץ ישראל, והוא לא זכה. אשרינו! מה טוב חלקנו שזכינו בחסדי ה' לגור בארץ ישראל! מי שטרם זכה לחיות בארץ ישראל, צריך להתפלל תמיד ולהשתדל בכל מאודו לעלות לארץ. ומי שזכה, עליו להתפלל על אחינו הנמצאים עדיין בגלות שיעלו ארצה. "וְקִבְּצֵנוּ יְהוָה מְאַרְבַּע פְּנּוֹת הָאָרֶץ".

שיעור שני שאפשר ללמוד מתפילת משה: אסור להתיימשך מלהתפלל גם אם לא נענים מיד, כי אף אחד לא יודע כמה תפילות נצרכות לקבלת בקשתו. במסכת ברכות (לב:) מנו חז"ל את התפילה בין ארבעה דברים שצריכים חיזוק (רש"י: שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כוחו). ומובאים שם דברי האמורא רבי חמא ברבי חנינא: "אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל, שנאמר: קנה אֵל ה', מְזַק וְנִצְמָץ לְבָבָהּ קִנְיָהּ אֵל ה' (תהלים כו יד)".

אבל כדי שהתפילה תיענה צריך שכל מחשבתו של המתפלל תהיה נתונה רק לתפילה שמוציא מפיו ולא לשום דבר אחר, וכמו שאמר אבא שאול (כמובא ב"מדרש תנחומא", תחילת פרשת חיי שרה): "אם כינן אדם את דעתו בתפלה, יהא מובטח שתפלתו נשמעת".

מסופר על בית הכנסת בצפת שבו התפללו ביחד רבי יוסף קארו, מחבר השולחן ערוך, והאר"י הקדוש, רבי יצחק לוריא. בבית כנסת זה היה נהוג שהחזן מתחיל את חזרת הש"ץ ברגע שרבי יוסף קארו מסיים את תפילת הלחש, ולא חיכו לאר"י שהיה מאריך מאוד בתפילתו. בוקר אחד סיים האר"י את תפילתו ורבי יוסף קארו עדיין לא סיים. אמר האר"י לחזן שיתחיל את חזרת הש"ץ.

ענה לו החזן: "רבי יוסף קארו עדיין לא סיים את תפילתו, וצריך לחכות לו".

אמר לו האר"י: "תתחיל להתפלל ואל תחכה", והוסיף ואמר לחזן: "אחרי התפילה תלך לרבי יוסף קארו, ותגיד לו שרק כשאתה מתפלל – צריך לחכות לך; אבל כשאתה לא מתפלל – לא צריך לחכות לך!"

החזן הנבוך התחיל להתפלל, ומיד בסוף התפילה ניגש אל רבי יוסף קארו להתנצל על כך שלא חיכה לו שיסיים את תפילתו, ואף הוסיף בפחד גדול את דברי התוכחה של האר"י שלא מחכים למי שלא מתפלל... להפתעתו של החזן, פרץ רבי יוסף קארו בצחוק גדול ואמר לחזן: "האר"י צדק! באמצע תפילת שמונה עשרה נזכרתי בשאלה הלכתית קשה שנשאלתי, ובמקום להמשיך להתפלל חשבתי מה עליי לענות לשואל, תוך כדי שאני מעביר במחשבתי סוגיות רבות בתלמוד הנוגעות לשאלה שנשאלתי. ולכן, צדק האר"י הקדוש שקרא את מחשבותיי, שלא צריך לחכות למי שלומד באמצע התפילה".

השבת שבת נחמו. יהי רצון שנוזכה עוד השנה לנחמה הגדולה שתהיה בבניין בית המקדש ובגאולת ישראל השלמה.